

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Центр міжнародної безпеки та партнерства
Інститут міжнародних студій Вроцлавського університету
Представництво НАТО в Україні
Інститут політичних наук та публічного врядування Католицького
Університету імені Івана Павла II у Любліні

**Міжнародні конфлікти
у сучасному світі:
від регіонального протистояння
до глобального суперництва**

VI Міжнародна наукова конференція
17 грудня 2024 року

Львів – 2024

УДК 327.56:007:004.056.5-049.5](477:100)(06)

Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 17 грудня 2024 р.) / Упорядники: Мальський М. З., Кучик О. С., Вовк Р. В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2024. – 202с.

У збірнику вміщені тези виступів учасників Міжнародної наукової конференції «Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва». Висвітлено широке коло питань теорії та практики функціонування системи міжнародної безпеки та актуальних питань політичної, економічної, інформаційної безпеки. Окрему увагу приділено розгляду проблематики сучасних міжнародних конфліктів, теорії і практики конфліктного врегулювання, актуальних питань сучасної світової політики.

За зміст, оприлюднені факти, поданий цифровий та статистичний матеріал відповідальність несуть автори. Тези виступів опубліковані в авторській редакції.

Конференція проводиться за підтримки Представництва НАТО у Києві

**International Conflicts
in Modern World: between Regional
Confrontation to Global Rivalry**

International Scientific Conference
December 17, 2024

Lviv – 2024

International Conflicts in Modern World: between Regional Confrontation to Global Rivalry. Proceedings of the international scientific conference. (Lviv, December 17, 2024) / Ed. by: Malskyy M., Kuchyk O., Vovk R. – Lviv: Faculty of International Relations of the Ivan Franko National University of Lviv. – 2024. – 202 p.

The proceedings contain abstracts of the participants of International Scientific Conference «International Conflicts in Modern World: between Regional Confrontation to Global Rivalry». A wide range of issues of theory and practice of the international security system and current issues of political, economic and information security are covered. Special attention is paid to applied security issues of Ukraine and Poland at the regional and global levels.

The authors are responsible for the content, facts and submitted digital and statistical material. Abstracts are published in the author's edition.

ЗМІСТ

<i>Мар'яна Бігус.</i> Національна безпека України в контексті формування основних принципів міжнародної безпеки	8
<i>Vasylyna-Mukhailyna Burek.</i> Lwowska izba przemysłowo-handlowa sztuczna inteligencja w roli multiplikatora zmiany dynamiki geopolityki: strategiczne wykorzystanie potencjału ai w obronie Ukrainy przed agresją rosyjską	11
<i>Діана Василюшин.</i> Гібридні загрози у цифрову епоху: виклики для міжнародної безпеки	17
<i>Роман Вовк.</i> Війна в кіберпросторі: український досвід	21
<i>Дарина Волчкевич, Павло Мельник, Марія Кут.</i> Вплив війни в Сирії на міжнародну безпеку	26
<i>Анна-Марія Гладии, Маріанна Гладии.</i> Нові виклики для європейської безпеки	32
<i>Маріанна Гладии.</i> Вплив російсько-української війни на європейську систему безпеки	35
<i>Анастасія Гневашева.</i> Міжнародна солідарність з Україною під час російсько-української війни (2023 р.)	39
<i>Любомир Губицький, Ганна Мельник.</i> Російсько-іранські відносини як проєкція конфлікту на Близький Схід	47
<i>Іванна Земан.</i> Цифрова медіадипломатія як прогресивний засіб глобальної комунікації	51
<i>Oleksandra Ivashchenko.</i> Balkanization: historical insights and future speculations	54
<i>Наталія Карпишин, Вікторія Соник.</i> Україна і США: торговельно-економічні відносини в період російської агресії	60
<i>Софія Колюшко.</i> Єдність НАТО як ключовий фактор підтримки України в умовах російської агресії	64
<i>Діана Кравців, Мар'яна Бігус.</i> Трансформація шведської політики нейтралітету в сучасних умовах міжнародної безпеки	70
<i>Ірина Крупеня.</i> Детермінанти міжнародної безпеки та запобігання конфліктів	75
<i>Марія Кут, Алла Бондаренко.</i> Російсько-Українська війна в контексті загроз міжнародній безпеці	80
<i>Галина Кучик, Олександр Кучик.</i> Вплив російської війни проти України на трансформацію мовного середовища та міжнародних комунікацій: термінологічний аспект	83

<i>Зоряна Макогін, Богдан Гудь.</i> Стратегічний аналіз та прогнозування зовнішньої політики як складова реалізації безпекового середовища держави	86
<i>Маркіян Мальський.</i> Нові геополітичні реалії українських мирних ініціатив	90
<i>Jana Mysak.</i> Kryzys zbożowy w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej: wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i stabilność regionalną	91
<i>Olena Maloivan.</i> The impact of AI on warfare and global conflicts	99
<i>Олексій Мороз.</i> «Армія Європи»: реальна перспектива чи тема чергової дискусії	105
<i>Софія Папірянська, Мар'яна Бігус.</i> Ефективність молодіжних ініціативу досягненні цілей сталого розвитку як фундаментальної складової міжнародної безпеки	113
<i>Анатолій Парфіненко.</i> Війна в Україні та спадщина югославських конфліктів: чому історія не стала «magistra vitae»?	120
<i>Лілія Путльована.</i> ООН та її роль у забезпеченні світової безпеки у період повномасштабної російсько української війни у репрезентації сучасної карикатуристики	126
<i>Софія Присяжнюк, Юрій Присяжнюк.</i> Правове співробітництво МКС та держав у формі допомоги у збиранні доказів в рамках розслідування міжнародних злочинів вчинених рф в Україні	136
<i>Світлана Пик.</i> Феномен групового мислення у контексті врегулювання міжнародних криз та конфліктів	140
<i>Любомир Процишин, Борис Каплун, Марія Кут.</i> Локальні та регіональні конфлікти та їх вплив на міжнародну безпеку на прикладі придністровської війни	144
<i>Юлія Седляр.</i> Приватні військові компанії у контексті сучасних регіональних конфліктів	147
<i>Наталія Стручок.</i> Міжнародна економічна безпека України в умовах зовнішніх викликів та загроз	152
<i>Іван Терешкевич.</i> Вплив локальних і регіональних конфліктів на міжнародну безпеку	154
<i>Ростислав Тістик.</i> Теоретизація дипломатії у сучасних міжнародних відносинах	156
<i>Анатолій Томчук.</i> Історичний досвід діяльності	

- національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у розвитку капеланства збройних сил України 161
- Олександр Феденко, Володимир Задорожний.* Вплив російсько-української війни на перезавантаження системи міжнародної безпеки 165
- Аліна Хоменко.* Пріоритети культурної дипломатії у контексті європейських цінностей 168
- Вячеслав Ціватий.* Концепт «кібердипломатія» і міжнародно-переговорні практики в умовах цифрового суспільства та міжнародних конфліктів XXI століття: регіонально-безпековий, інноваційно-кластерний та протокольно-етикетний аспекти 174
- Андрій Чередніченко, Юрій Присяжнюк.* Безпековий вимір американсько-тайванських відносин 179
- Чу Чу,, Юрій Присяжнюк.* Питання безпеки стратегії «один пояс, один шлях» 183
- Тарас Шевчук.* Аксіологічний вимір права міжнародних організацій в умовах кризи сучасної системи міжнародної безпеки 190
- Вікторія Вихристюк.* Російський інформаційний вплив у країнах ЄС 196

*Любомир Губицький,
докт. іст. наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет
Ганна Мельник,
канд. іст. наук, доцент
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка*

РОСІЙСЬКО-ІРАНСЬКІ ВІДНОСИНИ ЯК ПРОЄКЦІЯ КОНФЛІКТУ НА БЛИЗЬКИЙ СХІД

Абсолютизація власної картини світу, відносин між людьми і державами відкрила реальність наближення до помежових станів неконструктивних вимог та претензій. Перехід до апеляції щодо власної виключності чи принаймні відповідності сприйняття правди, справедливості провокує застосування сили, насильства в царині наративів, стратегем, парадигм, які втрачають універсальність. Колективний Захід разом з країнами, народами, що прагнуть потрапити під його опіку чи долучитися до спільної спадщини європейських чи загальнолюдських цінностей зіткнулися із викликом створення нових «універсалій», відсутність яких породжує відкидання, відчуження з боку автократій (ідеологічних, політичних, релігійних).

Вибір між ймовірністю та доречністю політичних, релігійних, військових утворень, що у певний період існування відігравали позитивну роль у протистоянні американським супротивникам по «Холодній війні» (як-то «Аль-Каїда» в часи протистояння з Радянським Союзом) з плином часом виявлявся хибним. Але адміністрація Білого дому тривалий період шукала можливості проведення переговорів, для прикладу, Президент США Б. Клінтон спонукав до перемовин між Північним союзом та Талібаном, Аль-Каїдою 1998-1999 рр. – на початку 2000 рр. І лише після терактів 2001 р. тренд на перемовини змінився наданням переваги застосування силових методів. Військові операції американських військ в спілці з союзниками в регіоні завершувалися різним ступенем ефективності, але спільним було виведення контингенту (з Іраку 2011 р., з Афганістану 2021 р.). Протягом періоду антитерористичних

заходів американцями, у цій сфері їх союзниками виступали і РФ, і КНР.

Віра в підхід Ф.Фукуями про «кінець історії» та похідні від цього про можливість демократизації Російської Федерації (після розпаду СРСР) та економічної вестернізації засобами капіталізму Китайської Народної Республіки (після розгону студентської демонстрації на площі Тяньаньмень) виявились хибними. Фінансування США осіб та структур, що мали забезпечити демократичні перетворення в РФ та КНР, лише стали одним із потоків формування антидемократичних інститутів в цих державах, які посилювалися за рахунок зростаючої торгівлі сировиною, інвестиціями в промисловість, подальшим порушенням прав людини і народів.

Спільні підходи до визначення терористом певної організації чи держави уможлилювали формування неприродних спілок між країнами (як мінімум до 2013 р.), що на даний час (на 2024 р.) опинилися по різні боки політичних і військових союзів – США із союзниками проти КНР з їх «віссю». Використання збройних сил і спецслужб у боротьбі з представником терористичного угруповання базувалося на застосуванні принципів «ескалація-деескалація», які були в нагоді і для вирішення внутрішньополітичних питань чи то у США, чи то у іншій державі. А саме: введення військ в ту чи іншу країну використовувалося задля забезпечення безпеки власної країни та певного регіону, в даному випадку – Близького Сходу (приклади, Ірак (2001 р.), Афганістан (2003 р.)). І навпаки: виведення військ теж готувалося і подавалося як шлях замирення і втома виборця, що фінансує чужу безпеку.

Антизахідне та антиізраїльське (антисіоністське) налаштування релігійного та політичного керівництва Ірану знаходить реалізацію в пошуках союзників, диверсифікації промисловості, підлаштування військово-промислового комплексу під умови за санкційних обмежень, накладених США та ЄС, у формуванні коаліції, що отримала назву «вісь спротиву». Російська верхівка, що зосередилася на власному збагаченні, на складанні внутрішнього суспільного консенсусу, в основі якого лежить добробут «в обмін на обмеження прав», відновлення Радянського Союзу (чи Союзної держави в кордонах СРСР), бачить за необхідне послаблення США у всіх відношеннях: геополітичному, стратегічному, економічному, ідеологічному. Не дивно, що на шляху реалізацій цілей Ірану та РФ, їхнє політичне керівництво знайшло можливість реалізації спільних

цілей, одним з яких є зміна балансу сил на Близькому Сході. Рішучим кроком для зміни балансу в регіоні є перетворення Ісламської республіки Іран на державу, на озброєнні у якої буде ядерна зброя. Загроза, яка нависла над Близьким Сходом та асоціюється з ядерною програмою Ірану, посилюється повідомленнями про кількість наявного високозбагаченого бойового урану для 4 зарядів (на листопад 2024 р.). У цьому контексті варто пригадати, що на початкових стадіях іранської ядерної програми (1950-ті – 1979 р.) до її становлення мали пряме відношення США в рамках програми Атоми за мир. На завершальних відтинках ядерної програми, російське керівництво надало технологічну підтримку Ірану – 12 вересня 2011 р. – зусиллями фахівців з Росатому введено в експлуатацію атомний реактор в Бушері.

Сподівання на релігійні переконання аятоли Хомейні, що ядерна зброя є великим злом з точки зору мусульманських законів, можуть бути змінені під тиском сучасних обставин та запиту інших релігійних лідерів, зокрема, імама Джума Пардисана в Кумі (листопад 2024 р.), який наполягає, що умови змінилися і треба переглянути ядерну фетву.

Іранське керівництво, як і очільники союзницької їм Росії, використовують увесь спектр впливу на супротивну сторону: від економічної співпраці до загрози та застосування зброї (у випадку з Іраном ймовірного створення за використання ядерної зброї). У той же час у проміжках поміж зростанням воєнної та політичної напруги в регіоні схильні вдаватися до тривалих та багатораундових переговорів (наприклад, перед 2015 р., з 2021 р., заявлена прихильність до переговорів в листопаді 2024 р.). Однак для посилення переговорної позиції здійснюють кроки, що ускладнюють переговори, як трапилося 23 листопада 2024 р., коли було активізовано 5 тисяч центрифуг для збагачення урану в Ірані [1].

Саме нехтування американцями та європейцями ймовірності передумов для укладання союзу між Росією та Іраном стало необхідною передумовою відсутності кроків для унеможливлення зближення цих держав. Вересневе розпорядження 2024 р. російського президента В. Путіна щодо підписання договору про всеосяжне стратегічне партнерство з Іраном засвідчує поглиблення співробітництва, що може нести зростання безпекових загроз для регіону. У жовтні 2024 р. міністр закордонних справ РФ Сергій

Лавров повідомив, що всеохоплюючий договір міститиме пункти про оборонну співпрацю [2]. Лише добре спланована та реалізована 26 жовтня 2024 р. повітряна атака ізраїльської армії проти іранських цілей вказала на дієвий спосіб нейтралізації союзу поміж Росією та Іраном. Ракетна атака ВПС Ізраїлю виявилась вдалою: знищено іранську систему ППО, у тому числі новітні зразки, що надійшли з РФ (і в тому числі були поставлені на бойове чергування для захисту об'єктів, на яких реалізується іранська ядерна програма).

Спільні цінності, що суперечать американським, європейським та ізраїльським, об'єднують режими, які схильні використовувати погрозу застосування сили, примус і відкрите насильство, як всередині власної держави, так і на міжнародній арені. Російський режим десятиліттями демонстрував схильність до застосування терористичних методів в регіональних конфліктах (в Чечні, Молдові, Грузії, Азербайджані) та активно застосовував політичні вбивства щодо російської опозиції та іноземних політиків. Як повідомила американська розвідка, протягом 2000-2016 рр. В. Путін особисто санкціонував теракти у формі політичних вбивств, організованих російськими спецслужбами (у тому числі з допомогою хімічної зброї) [3]. Іранські релігійні та політичні лідери натомість активно застосовують потенціал КВІР для налагодження співробітництва з терористичними групами Близького Сходу, зокрема, в Палестині, Лівані, Сирії, Іраку. У межах близькосхідного регіону російські війська залучалися до бойових дій в Сирії на боці Б. Асада, у тому числі із застосуванням хімічної зброї («бочкові бомби») проти цивільного населення. У сирійському конфлікті російський диктатор став з 2015 р. союзником іранської теократії.

Висновки: Обезцінювання людяності, натомість вивищення культу людини, якому підпорядковане міжнародне право, посилювали підходи виключності окремо взятої ідеології, історії, тлумачення, конфесії. Тому за короткий період спостереження за реакцією партнера-ворога чи відкрито оголошеного адепта ворожої ідеології, релігії, політичної системи з'являється хитке відчуття переваги у зростаючій боротьбі між демократіями та диктатурами, переговорний процес розглядається суто як темпоральний ресурс. Актуальність очікувань від переговорів між представниками протилежних сторін зберігалася за умов концентрації уваги внутрішнього споживача, що розглядався як джерело короткотривалих та середньострокових рішень.

Список використаної літератури та джерел

1. В Ірані активізовано тисячі нових центрифуг. URL: <https://mignews.ua/uk/news/disasters/v-irane-aktivizirovani-tusyachi-novyh-centrifug.html>
2. «Всеохоплюючий» договір між РФ та Іраном міститиме пункти про оборонну співпрацю. *Букви*. 31 жовтня 2024. URL: <https://bukvy.org/vseohoplyuyuchyj-dogovir-mizh-rf-ta-iranom-mistytyme-punkty-pro-oboronnu-spivpraczu/>
3. Опанасенко О. Розвідка США вперше оприлюднила секретний документ про санкціоновані Путіним убивства за кордоном. *Бабель*. 23 листопада 2024. URL: <https://babel.ua/news/112952-rozvidka-ssha-vpershe-oprilyudnila-sekretniy-dokument-pro-sankcionovani-putinim-ubivstva-za-kordonom>

*Іванна Земан
канд. педаг. наук, асистент
Львівський національний університет
імені Івана Франка*

ЦИФРОВА МЕДІАДИПЛОМАТІЯ ЯК ПРОГРЕСИВНИЙ ЗАСІБ ГЛОБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасне комунікативне середовище характеризується можливістю глобального висвітлення подій у ЗМІ, що дозволяє політичним лідерам доносити зовнішньополітичні інтереси країни до широкої аудиторії. В той же час вони намагаються відповідно проектувати, управляти та контролювати власний публічний імідж [3].

Така комунікація супроводжується впровадженням інноваційних технологій, цифрових платформ та соціальних мереж і дедалі більше розширює можливості політичних акторів у глобалізованому світі. Це веде до того, що попередні визначення та тлумачення медіадиplomатії, публічної дипломатії та цифрової дипломатії не в повній мірі відповідають реаліям сьогодення. Враховуючи такі зміни, пропонується нове поняття: цифрова медіадиplomатія. Слід відзначити, що медіадиplomатию часто плутають зі схожими явищами, насамперед публічною дипломатією та цифровою дипломатією.